

Verantwoordingsinformatie, behorend bij het
kwalificatiedossier mbo:

Printmedia

Kwalificaties

- » **Basisedewerker printmedia**
- » **Drukker**
- » **Nabewerker**
- » **Printmediatechnoloog**

Geldig vanaf

01-08-2015

Penvoerder: Sectorkamer ICT en creatieve industrie
Gevalideerd door: Sectorkamer ICT en creatieve industrie
Op: 10-11-2015

Inhoudsopgave

Het kwalificatiedossier kan een verwijzing bevatten naar de volgende (verantwoordings-)informatie. Dit is geen onderdeel van de kwalificatie-eisen.

<u>Verantwoordingsinformatie</u>	4
<u>1. Beroepscompetentieprofielen (bcp)</u>	4
<u>2. Examenprofielen</u>	4
<u>3. Arbeidsmarktinformatie</u>	4
<u>4. Trends en ontwikkelingen</u>	4
<u>5. Beroepsvereisten</u>	5
<u>6. Bijzondere vereisten</u>	5
<u>7. Beroepsspecifieke moderne vreemde talen</u>	5
<u>8. Ontwikkelmogelijkheden van de beroepsbeoefenaar in het onderwijs</u>	5
<u>9. Onderhoudsagenda</u>	5
<u>10. Wijzigingen ten opzichte van de voorgaande versie</u>	6
<u>11. Betrokkenen</u>	7
<u>12. Verblijfsduur 4 jaarig</u>	7
<u>13. Aanvullende informatie</u>	7
<u>14. Certificaten</u>	7

Verantwoordingsinformatie

1. Beroepscompetentieprofielen (bcp)

Het kwalificatiedossier Printmedia is gebaseerd op de volgende beroepscompetentieprofielen:

- BCP Zeefdrukken (2011)
- BCP Diepdrukker (2011)
- BCP Offsetdrukker (2011)
- BCP Procesoperator druktechniek (2011)
- BCP Digitaal drucker (2011)
- BCP Nabewerker (2011)
- BCP Signmaker (2011)
- BCP Flexodrukker

2. Examenprofielen

<http://kwalificaties.s-bb.nl/Handlers/CohortOutputLibrary.ashx?linkcode=3>

3. Arbeidsmarktinformatie

De opleiding Printmedia bestaat op 3 kwalificatieniveaus, die op niveau 2 en 3 zowel in de bol- als bbl-leerweg worden aangeboden. De niveau 4 opleiding wordt door één instelling te Rotterdam en alleen in de bol-leerweg aangeboden. Naast de reguliere mbo-opleidingen biedt de Grafimediabranche ook branche-erkende gecertificeerde opleidingen Printmedia op niveau 2 en 3 aan. Daarnaast worden geen particuliere opleidingen aangeboden. De opleidingen op niveau 3 en 4 worden door 8 instellingen aangeboden, met gemiddelde spreiding over het land. De opleidingen krimpen al jaren in aantallen studenten. Het grootste deel van de studenten doet een niveau 2 opleiding. Het aantal aangeboden stageplaatsen is ruim voldoende. Voor veel bedrijven is het moeilijk om een stagiair of eigen bbl-leerling te vinden. Gemiddeld gaat 80% van de studenten na hun opleiding aan het werk, 20% vervolgt de opleiding op een hoger niveau. Van de uitstromers heeft een behoorlijk deel de opleiding via de bbl-leerweg gedaan en blijft daarna in het leerbedrijf werken. Van de bol-uitstromers vindt bijna iedereen een baan. Het gaan werken als zzp'er komt bij deze uitstromers heel weinig voor. Uitstromers zijn voor het vinden van een baan sterk aangewezen op de Grafimediabranche waar vooral in loondienst wordt gewerkt. Door innovaties binnen de media en sterke productiviteitstoename binnen het productieproces is de werkgelegenheid binnen de Grafimediabranche sterk aan het teruglopen. Anderzijds is de werkgelegenheid sterk vergrijsd waardoor er een hoge vervangingsgraad is. Dit creëert ondanks de krimp in werkgelegenheid goede instroomkansen voor schoolverlaters. Met name in de verpakkingindustrie zijn er goede werkgelegenheidsperspectieven voor grafisch technisch personeel. Voor degenen die moeilijk binnen de branche aan de slag komen bestaan er echter weinig uitwijkmogelijkheden naar andere branches. De grafisch technische beroepen zijn bijna uitsluitend te vinden in de Grafimediabranche en in de verpakkingindustrie.

Bronnen: DUO registraties mbo studenten 2009-2013; DUO registraties mbo gediplomeerden 2009-2013; CBS Statline; ROA De arbeidsmarkt naar opleiding en beroep tot 2018, ROA-R-2013/11; GOC Schoolverlatersonderzoek creatieve opleidingen 2013; GOC Arbeidsmarktonderzoek 2013.

4. Trends en ontwikkelingen

Wetgeving en regelgeving

De volgende wetgevingen zijn van invloed op de uitoefening van het beroep: Arbowetgeving, milieuwetgeving en wetgeving voedingsmiddelenindustrie. Bij de druktechnieken gelden zware eisen (vooral op milieugebied) die men nog steeds verder aanscherpt. Veelal zijn deze regels verwerkt in bedrijfsregels en voorschriften. De medewerker printmedia zal daar rekening mee moeten houden.

Ontwikkelingen in de beroepsuitoefening

Door de vergaande digitalisering verandert de rol van de printmediabranche. Drukwerk is steeds vaker onderdeel van een cross-mediaconcept. Binnen die crossmedia blijft er een markt voor de papieren media bestaan, maar de eisen van die markt veranderen snel. Zo kiezen opdrachtgevers vaker voor een persoonlijke benadering van hun doelgroep. Ze willen specifieke printmedia producten die snel en voordelig geleverd kunnen worden; bijvoorbeeld speciale dozen voor een campagne of reclamestunt. Ook gepersonaliseerd drukwerk en printing on demand past men meer toe. De gewenste aantallen zijn kleiner, maar de diversiteiten worden groter. Dat betekent dat ze de machines vaker moeten omstellen met steeds meer afwijkende instellingen. Dit geeft een verschuiving van het type werkzaamheden.

Voor het versnellen van het productieproces wordt kennis van het productieproces, organiseren, meedenken en creativiteit (ook op de werkvloer) gevraagd. Wil men de ontwikkelingen blijven volgen dan moeten bedrijven een keuze maken: of meer specialiseren, of meer volume draaien en dan investeren in geavanceerde machines. Kiest men voor meer volume dan zal men voor grote opdrachten zich ook actief moeten richten op uitbreiding van het afzetgebied (ook het buitenland).

De digitalisering biedt hiertoe ongekende mogelijkheden en die past men al steeds meer toe. Om de dure machines rendabel te houden, nemen grote bedrijven steeds meer kleinere opdrachten aan. Hiermee worden de kleine bedrijven benadeeld. Ook zie je steeds meer bedrijven samen gaan of samenwerkingsverbanden aangaan. De verwachting is dat er vooral grote en een klein aantal

gespecialiseerde bedrijven over zullen blijven.

Op de werkvloer zie je dat het vakmanschap verandert: naast de conventionele technieken werkt men met digitale technieken. Het handmatig instellen van machines wordt steeds minder, kleurinstellingen controleren en aanpassen, gaat steeds meer automatisch en de machinerie wordt zo complex dat de onderhoudswerkzaamheden die men zelf kan (mag) uitvoeren nog maar beperkt zijn. Om producties snel en volgens steeds wisselende specificaties goed aan te kunnen sturen, heeft de medewerker printmedia andere competenties nodig dan in het pre-digitale tijdperk. Meer en meer vaktechnische handelingen voert men achter een beeldscherm uit. De prepress gaat het drukproces meer en meer aansturen. Steeds meer afwerkingstechnieken worden direct gekoppeld aan de productie van drukwerk. Drukkers moeten kunnen omgaan met geautomatiseerde processen en kunnen communiceren met de systeembeheerder want steeds meer (deel)processen worden digitaal aangestuurd.

Dat wil echter niet zeggen dat de drukker in de nabije toekomst een knoppendrukker wordt; inzicht in drukproces blijft noodzakelijk om bij critical incidents juist te kunnen handelen. Bovendien blijft inzicht in het proces onontbeerlijk want het signaleren van problemen bij de printmedia productie en de mogelijke oplossing daarvan moet toch van de drukker komen. In zekere zin maakt de automatisering het werk er niet eenvoudiger op voor de drukker. Het is niet voor niets dat er binnen middelgrote en grote bedrijven behoefte is aan een Printmediatechnoloog met aanvullende competenties die (nieuwe) technische mogelijkheden toepast om de machine(s) zo rendabel mogelijk te laten draaien, die procesinformatie verzamelt en op basis van die informatie anticipeert op een optimaal productieproces.

5. Beroepsvereisten

/

6. Bijzondere vereisten

Basismedewerker printmedia

Nee

Drukker

Nee

Nabewerker

Nee

Printmediatechnoloog

Nee

7. Beroepsspecifieke moderne vreemde talen

N.v.t.

8. Ontwikkelmogelijkheden van de beroepsbeoefenaar in het onderwijs

Doorstroming van niveau 2 naar 3 binnen het KD is mogelijk. Ook kunnen leerlingen terugstromen naar een lager niveau. Beide kan zonder studievertraging als er sprake is van eenzelfde techniek. Gaat het om een andere techniek dan kan er wel studievertraging optreden. Doorstromen van niveau 3 naar 4 kan wel, echter doordat niveau 3 vooral productgericht is en niveau 4 heel breed en procesgericht is, kan het zijn dat een leerling in het eerste jaar zal moeten beginnen. Terugstromen is meestal geen probleem. Doorstroming naar het HBO is vanuit dit KD alleen mogelijk vanuit de niveau 4 opleiding. Mogelijke hbo opleidingen die aansluiten zijn: Grafimedia Technologie (Hogeschool Rotterdam), Industriële Automatisering (Hogeschool Utrecht), Business engineering (Hogeschool InHolland te Haarlem) en nog vele andere technische opleidingen.

Het loopbaanperspectief voor een basismedewerker printmedia is doorgroei naar een hoger niveau. Het loopbaanperspectief voor een drukker/nabewerker niveau 3 is dat hij met een aanvullende opleidingen kan doorgroeien naar een functie op middelmanagement niveau. De Printmediatechnoloog kan doorgroeien naar bijvoorbeeld voorman, ploegchef rotatiedrukkerij/nabewerking of een bedrijfsleider vellendrukkerij, stafbasismedewerker of basismedewerker bedrijfsbureau; afhankelijk van de organisatiestructuur van het bedrijf waar hij werkt.

9. Onderhoudsagenda

Onderwerp	Actie	Wie	Wanneer
Samenvoegen niveau 2 printmedia, DTP en Sign	De dossiers Printmedia, DTP en Signmaker naast elkaar leggen en de niveaus 2 samenvoegen en ook de niveaus 3 goed bekijken. Er zullen profielen blijven bestaan zodat de mogelijkheid tot specialisatie blijft bestaan.	GOC, Savantis en PMLF	Tweede helft van 2014, deadline juli 2015, zodat het schooljaar 2015/2016 gestart wordt

			met een kwalificatie dossier toegespitst op de dan huidige arbeidsmarkt en niet met een verouderd dossier.
Printmediatechnoloog omzetten in een kopopleiding	Door arbeidsmarktonderzoek bepalen of de opleiding Printmediatechnoloog rendabel is om om te zetten in een kopopleiding	GOC	begin 2015
Evaluatie kwalificatiedossier	Inventarisatie draagvlak en wensen van onderwijs, van brancheorganisaties en van leerbedrijven.	GOC/paritairecommissie in samenwerking met vertegenwoordigers van onderwijs en bedrijfsleven.	Jaarlijks.
Keuzedelen	Ontwikkelen van voldoende keuzedelen, zodat er ook daadwerkelijk keus is voor studenten.	Scholen, bedrijven, gefaciliteerd door GOC	Vanaf maart 2014
Beroepen- en arbeidsmarktonderzoek	Monitoren van trends en ontwikkelingen in de beroepsuitoefening en op de arbeidsmarkt. Uitkomsten meenemen in de evaluatie van het dossier.	GOC	Jaarlijks

Samenvoegen niveaus 2

De ontwikkelingen in het beroep gaan erg snel. In het bedrijfsleven wordt het profiel medewerker printmedia niet meer voldoende herkend. Vaardigheden op DTP- en sign gebied zijn nodig om breed inzetbaar te zijn en deze worden nu gemist.

Trends en ontwikkelingen

Om ontwikkelingen in de beroepsuitoefening te volgen wordt periodiek beroepenonderzoek gedaan door het GOC. Dit leidt tot vernieuwde bcp's. Waar nodig zal het kwalificatiedossier Printmedia daarop worden aangepast. Jaarlijks wordt dit dossier geëvalueerd met o.a. docenten op inhoud en uitvoerbaarheid. Waar noodzakelijk zullen wijzigingen worden doorgevoerd.

Keuzedelen

De keuzedelen zullen op initiatief van scholenveld of bedrijfsleven worden aangedragen met oog op trends voor de toekomst en het vergroten van de mogelijkheden op de arbeidsmarkt of doorstroom naar het HBO.

Printmediatechnoloog omzetten in kopopleiding

Bedrijven binden het lastig om de rol van de printmediatechnoloog te bepalen. Dit komt voornamelijk door de vaak jonge leeftijd en de positie die de printmediatechnoloog heeft, namelijk een aansturende rol in het gehele productieproces.

10. Wijzigingen ten opzichte van de voorgaande versie

Categorie	Kruis aan welke categorie van toepassing is :	Omschrijving
Categorie 1: Nieuw dossier		Dit dossier zat voorheen niet in de kwalificatiestructuur. Nadere toelichting is niet nodig.
Categorie 2: Nieuwe elementen		Dit betreft sterk gewijzigde dossiers waarop de Toetsingskamer een ingangstoets heeft uitgevoerd. Er is sprake van nieuwe of samengevoegde kwalificaties, certificeerbare eenheden, bcp's, etc. Bij de toelichting hieronder bevindt zich een samenvatting van de wijzigingen in dit dossier.
Categorie 3: Wijzigingen	x	Er zijn zaken gewijzigd in een bestaand dossier. Bijvoorbeeld inhoudelijke wijzigingen in de kerntaakbeschrijving of de werkprocessen. Ook kleinere wijzigingen, zoals het toevoegen van matrices voor rekenen/wiskunde, het herstellen van spelfouten, herformuleringen die geen betekenisverschillen inhouden en beperkte tekstuele wijzigingen vallen hieronder. Bij de toelichting hieronder bevindt zich een samenvatting van de wijzigingen in dit dossier.
Categorie 4: Ongewijzigd		Dossier is volledig ongewijzigd. Nadere toelichting is niet nodig.

Algemeen: Door het nieuwe format zijn veel beschrijvingen veranderd, zonder dat de inhoud daadwerkelijk is veranderd.

Dubbelingen zijn verwijderd, alles staat nog maar 1 keer in het dossier genoemd. Ook is regelmatig geschoven met stukken tekst, bijvoorbeeld van gedrag naar resultaat of naar de omschrijving. Ook zijn de puntjes op de i gezet bij complexiteit en verantwoordelijkheid, waardoor teksten behoorlijk anders zijn. Toch is, op de hieronder genoemde dingen na, in principe inhoudelijk niets veranderd; het beroep is gelijk gebleven.

Vakkennis op het gebied van Nederlands, Engels en/of rekenen is opgenomen in generieke deel van het dossier. Er wordt vanuit gegaan dat het benodigde niveau bij de uitvoering van de taken gelijk of lager is aan dit generiek beschreven niveau. Alleen wanneer

er bij een taak cruciale vakkennis nodig is, wordt dit hier opgenomen.

Doordat in dit dossier 3 niveaus vertegenwoordigd zijn, is de leesbaarheid niet altijd even makkelijk. Veel dingen zijn onnatuurlijk uit elkaar getrokken door de opzet van het nieuwe format. Het is dus belangrijk steeds het geheel per profiel te doorzien om een compleet beeld te krijgen van het beroep.

11. Betrokkenen

Dit kwalificatiedossier is ontwikkeld door GOC (afdeling Onderzoek en Productontwikkeling). Het onderliggende beroepscompetentieprofielen zijn onder regie van het GOC ontwikkeld in samenwerking met bedrijven en vertegenwoordigers van de brancheorganisatie CMBO. Het beroepscompetentieprofiel is inhoudelijk gelegitimeerd door de brancheorganisatie CMBO en formeel gelegitimeerd door het bestuur van het GOC. Voor de ontwikkeling van dit kwalificatiedossier is samengewerkt met vertegenwoordigers van het onderwijs, bedrijfsleven en de branche. Docenten van de volgende scholen zijn hierbij betrokken geweest:

Mediacollege Amsterdam
Grafisch Lyceum Utrecht
Grafisch Lyceum Rotterdam
Sint Lucas
Deltioncollege
ROC Friese Poort
Rijn IJssel

Vertegenwoordiging vanuit bedrijven:

De Persgroep Nederland B.V.
Kiel B.V.
Ponderosa B.V.
KVGGO
ZSO
Sibon Netwerk B.V.

De paritaire commissie beroepsonderwijs bedrijfsleven GOC heeft het kwalificatiedossier Mediamanagement goedgekeurd. De paritaire commissie beroepsonderwijs bedrijfsleven GOC bestaat namens het bedrijfsleven (gedelegeerde bevoegdheid) uit vier vertegenwoordigers van het GOC en drie vertegenwoordigers vanuit het onderwijs (Grafisch Lyceum Rotterdam, Mediacollege Amsterdam, Sint Lucas).

Tijdens docentenbijeenkomsten zijn de werkprocesomschrijvingen, gedrag en vakkennis/vaardigheden aangepast aan de nieuwste instructies van het nieuwe format voor cohort 2015-2016. De wijzigingen zijn ook voorgelegd aan het bedrijfsleven/ branche organisaties en de paritaire commissie.

12. Verblijfsduur 4 jarig

Niet van toepassing

13. Aanvullende informatie

Zoals eerder beschreven is dit kwalificatiedossier onder andere gebaseerd op de volgende BeroepsCompetentieProfielen:

BCP Diepdrukker

BCP Digitaal drukker

BCP Flexodrukker

BCP Offset drukker

BCP Zeefdrukker

BCP Nabewerker

BCP Procesoperatore druktechnieken

Op <http://www.goc.nl/bcp> kunt u deze BCP's bekijken.

14. Certificaten

N.v.t.